ISNN 3030-3907

2026
JUNE
ISSUE - 6
VOLUME -2

DEVELOPMENT OF SCIENCE

scientific journal



Development of science

Ilmiy jurnal

IYUN 2026
Issue - 6, VOLUME – 2

ISSN 3030 -3907

Ilmiy jurnal OAK rayosatining 2024 yil 27 sentabrdagi 361-son qaroriga asosan 02.00.00 kimyo fanlari hamda 2025 yil 12 fevral 367- son qaroriga asosan 05.00.00 texnika fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD) va fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiya ishlari yuzasidan dissertatsiyalari asosiy ilmiy natijalarini chop etish tavsiya etilgan milliy ilmiy nashrlar ro‘yxatiga kiritilgan.

BOSH MUHARRIR:
Temirov Alisher Hoshim o‘g‘li – texnika fanlari falsafa doktori (PhD),Dotsent.
TAHRIRIYAT KENGASH RAISI:
Fozilov Sadriddin Fayzullayevich – texnika fanlari doktori, professor
TAHRIRIYAT KENGASH A’ZOLARI

TEXNIKA FANLARI/ TECHNICAL SCIENCES/ ТЕХНИЧЕСКИЕ НАУКИ

Bozorov G‘ayrat Rashidovich
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, professor
Abdurahmonov Olim Rustamovich
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, professor
Adizov Bobur Zamirovich
O‘zbekiston Respublikasi Fanlar akademiyasi Umumiy va noorganik kimyo instituti, professor
Hayitov Ruslan Rustamjonovich
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, professor
Jumayev Qayum Karimovich
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, professor.
Berdiyev Dorob Murodovich
Islom Karimov nomidagi Toshkent Davlat Texnika Universiteti, professor
Maxmudov Rafiq Amonovich
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, professor.
Tilloyev Lochin Ismatilloyevich
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, dotsent.
Raxmonov Qahramon Sanakulovich
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, dotsent.
Barakayev Nusratullo Rajabovich
Islom Karimov nomidagi Toshkent Davlat Texnika Universiteti, professor.
Jo‘rayev Xayrullo Fayziyevich
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, professor.
Panoyev Erali Rajabboyevich
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, dotsent.
Ataullayev Sherzod Nabiullyevich
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, dotsent.
Murodov Malik Negmurodovich
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, dotsent.
Axmedova Ozoda Bahronovna
Islom Karimov nomidagi Toshkent Davlat Texnika Universiteti.
Safarov Bahri Jumayevich
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, dotsent.
Xaydarov Axtam Amonovich
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, dotsent.
Safarov Jasur Alijon o‘g‘li
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, dotsent.

KIMYO FANLARI/ CHEMICAL SCIENCES/ ХИМИЧЕСКИЕ НАУКИ

Axmedov Voxid Nizomovich
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, professor
Umarov Baqo Bafoyevich
Buxoro Davlat Universiteti, professor
Kodirov Abduaxad Abduraximovich
Qarshi davlat Universiteti, professor
Qurbonov Mingniqul Jumagulovich
Qarshi davlat Universiteti, dotsent
Turemuratov Sharibay Naurizbaevich
O‘zbekiston Respublikasi Fanlar akademiyasi Qoraqalpog‘iston bo‘limi Bosh ilmiy kotibi, professor
Tursunov Kaxor Shonazarovich
Qarshi davlat Universiteti, professor
Do‘stov Hamro
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, professor
Panoyev Nodir Shavkatovich
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, dotsent.
Olimov Bobur Bahodir o‘g‘li
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, dotsent.
Kasimov Sherzod Abduazimovich
Termiz Davlat Universiteti, professor.
Aliqulov Rustam Valiyevich
Termiz Davlat Universiteti, professor
Tropov Xamza Tursunovich
Samarqand Davlat Universiteti, professor

IQTISODIYOT FANLARI/ ECONOMICS/ ЭКОНОМИЧЕСКИЕ НАУКИ

Nizamov Aslitdin Badreddinovich
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, professor.
Boboyev Akmal Choriyevich
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, professor.
Ergashxojayeva Shaxnoza Djasurovna
Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, professor
Saidaxmedova Nodira Ilxomovna
Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, professor
Muxsinov Bekzod Toxirovich
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, dotsent.
Shakarov Qulmat Ashirovich
Renessans ta'lim universiteti,dotsent.
Jumaeva Zulfiya Qayumovna
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, dotsent.
Norova Salomat Yusupovna
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, dotsent.
Avezova Shaxnoza Maxmudjonovna
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, dotsent.
Jalilov Jamshid G‘anijonovich
Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, dotsent
Xasanova Gulruh Djumanazarovna
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, dotsent.

PEDAGOGIKA FANLARI/ PEDAGOGICAL SCIENCES / ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ НАУКИ

Siddiqova Sadoqat G‘afforovna
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, dotsent.
Zoyirov Erkin Xalilovich
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, DSc, professor
Gaffarov Feruz Hasanovich
Puchon Universiteti, *professor*
Ruziyev Davron Yuldashevich
Buxoro Davlat Universiteti, professor
Muradova Firuza Rashidovna
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, professor.
Yunusova Gulandon Samiyevna
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, professor.
To‘xtayeva Zebo Sharifovna
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, professor.
Navro‘zova Gulchixra Nigmatovna
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, dotsent.
Uzoqova Laylo Polvonovna
Buxoro muhandislik – texnologiya instituti, dotsent.
To‘raqulova Marjona Qiyom qizi
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, dotsent.
Muradova Zarina Rashidovna
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, dotsent.
Murodov Sanjar Aslonovich
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, dotsent.
Shodiyev Jahongir Jo‘raqulovich
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, dotsent
Gaffarov Laziz Hasanovich
Buxoro muhandislik – texnologiya instituti, dotsent.

Tahririyat a’zolarning to‘liq ro‘yxati jurnalning www.devos.uz saytida keltirilgan.

Tahririyat hay’ati a’zolarining tarkibini o‘zgartirish hamda qo‘shimcha kiritish yoki tahririyat a’zoligidan chiqarish bosh muharrir tomonidan amalga oshiriladi.

ISSN 3030-3907

Development of science ilmiy jurnali 2024 yil 15 aprel kuni №256445 sonli guvohnoma bilan Davlat ro‘yxatidan o‘tgan.

To‘plam elektron ko‘rinishda (pdf formatida) mualliflarga taqdim etiladi. To‘plamga kiritiladigan maqolalarning mazmuni, ulardagi statistik ma’lumotlar va me’yoriy hujjatlarning to‘g‘riligiga hamda har qanday fikr - mulohazalarga mualliflarning o‘zlari mas’ul hisoblanadilar. Talablarga javob bermaydigan maqolalar to‘plamga kiritilmaydi. Tashkiliy qo‘mita maqola matnini qisqartirish, qisman tuzatish kiritish, seksiyalarga joylashtirish huquqiga ega.

ISSN 3030-3907

MINTAQAVIY KORXONALAR FAOLIYATI SAMARADORLIGINING TASHKILIY VA FUNKSIONAL DIAGNOSTIK TADQIQI

Toxirova Nigora Zokirjon qizi
Qarshi davlat universiteti Mustaqil tadqiqotchisi
E-mail: nigora.takhirova@gmail.com
ORCID: 0009-0007-8490-6027

Annotatsiya. Mazkur maqolada mintaqaviy korxonalar faoliyati samaradorligining tashkiliy va funksional diagnostik tadqiqi amalga oshirilgan. Xususan, korxonalarning boshqaruv tizimi, ishlab chiqarish jarayonlari, moliyaviy holati, marketing va logistika faoliyatining samaradorligi tahlil qilingan. Tadqiqotda tashkiliy va funksional diagnostikaning korxonalar raqobatbardoshligi, iqtisodiy samaradorligi hamda innovatsion rivojlanishiga ta'siri baholangan. Shuningdek, boshqaruv tizimini optimallashtirish, raqamli texnologiyalarni joriy etish va funksional faoliyat samaradorligini oshirish bo'yicha ilmiy-amaliy tavsiyalar ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlar: mintaqaviy korxonalar, tashkiliy diagnostika, funksional diagnostika, iqtisodiy samaradorlik, boshqaruv tizimi, raqobatbardoshlik, innovatsion rivojlanish, raqamli texnologiyalar, logistika, marketing, moliyaviy barqarorlik, strategik boshqaruv, ishlab chiqarish samaradorligi.

Аннотация. В данной статье проведено организационное и функциональное диагностическое исследование эффективности деятельности региональных предприятий. В частности, проанализирована эффективность системы управления предприятиями, производственных процессов, финансового состояния, маркетинговой и логистической деятельности. В ходе исследования оценено влияние организационной и функциональной диагностики на конкурентоспособность предприятий, их экономическую эффективность и инновационное развитие. Кроме того, разработаны научно-практические рекомендации по оптимизации системы управления, внедрению цифровых технологий и повышению эффективности функциональной деятельности.

Ключевые слова: региональные предприятия, организационная диагностика, функциональная диагностика, экономическая эффективность, система управления, конкурентоспособность, инновационное развитие, цифровые технологии, логистика, маркетинг, финансовая устойчивость, стратегическое управление, производственная эффективность.

Abstract. This article presents an organizational and functional diagnostic study of the performance of regional enterprises. In particular, the efficiency of enterprise management systems, production processes, financial condition, marketing, and logistics activities has been analyzed. The study evaluates the

impact of organizational and functional diagnostics on enterprise competitiveness, economic efficiency, and innovative development. Furthermore, scientific and practical recommendations have been developed for optimizing management systems, implementing digital technologies, and improving the efficiency of functional activities.

Keywords: regional enterprises, organizational diagnostics, functional diagnostics, economic efficiency, management system, competitiveness, innovative development, digital technologies, logistics, marketing, financial stability, strategic management, production efficiency.

KIRISH.

Mintaqaviy korxonalar faoliyati samaradorligini oshirish zamonaviy iqtisodiyotning muhim strategik vazifalaridan biri hisoblanadi. Bozor munosabatlari chuqurlashib borayotgan sharoitda korxonalarning raqobatbardoshligi, moliyaviy barqarorligi va innovatsion rivojlanishi ko‘p jihatdan ularning boshqaruv tizimi hamda funksional faoliyatining samaradorligiga bog‘liqdir. Shu sababli korxonalar faoliyatini tashkiliy va funksional jihatdan diagnostik tadqiq etish boshqaruv samaradorligini oshirish, mavjud muammolarni aniqlash va resurslardan oqilona foydalanishni ta’minlashning muhim vositasi sifatida namoyon bo‘lmoqda. Tashkiliy diagnostik tadqiqot korxonaning boshqaruv tuzilmasi, vakolatlar taqsimoti, ichki kommunikatsiyalar va qaror qabul qilish mexanizmlarining holatini baholash imkonini beradi. Ushbu yondashuv orqali boshqaruv tizimidagi ortiqcha bo‘g‘inlar, muvofiqlashtirishdagi kamchiliklar va resurslardan samarasiz foydalanish holatlari aniqlanadi. Natijada boshqaruv tizimini optimallashtirish, tashkiliy strukturalarni takomillashtirish va strategik boshqaruv samaradorligini oshirish bo‘yicha ilmiy-amaliy tavsiyalar ishlab chiqiladi. Funksional diagnostik tadqiqot esa korxonalarning ishlab chiqarish, marketing, moliya, logistika, innovatsion faoliyat va inson resurslarini boshqarish kabi asosiy yo‘nalishlari samaradorligini baholashga xizmat qiladi. Ayniqsa, raqamli iqtisodiyot sharoitida korxonalarda avtomatlashtirish, raqamli texnologiyalar va innovatsion boshqaruv tizimlaridan foydalanish darajasi funksional samaradorlikning muhim mezoniga aylanmoqda. Shu jihatdan, mintaqaviy korxonalar faoliyati samaradorligining tashkiliy va funksional diagnostik tadqiqini amalga oshirish, korxonalar faoliyatidagi muammolarni aniqlash hamda boshqaruv tizimini takomillashtirishning ustuvor yo‘nalishlarini belgilash muhim ilmiy-amaliy ahamiyat kasb etadi.

MAVZUGA DOIR ADABIYOTLAR SHARHI. Mintaqaviy korxonalar faoliyati samaradorligini tashkiliy va funksional jihatdan baholash masalalari zamonaviy iqtisodiyotda boshqaruv tizimini takomillashtirish, ishlab chiqarish

ISSN 3030-3907

samaradorligini oshirish va korxonalar raqobatbardoshligini kuchaytirishning muhim yo‘nalishlaridan biri hisoblanadi [1; 2]. Shu sababli xorijiy, MDH va O‘zbekiston olimlari tomonidan korxonalarni boshqarish, tashkiliy diagnostika va funksional tahlil masalalari keng tadqiq etilgan.

Xususan, F. Teylor ilmiy boshqaruv nazariyasida mehnatni ratsional tashkil etish va boshqaruv samaradorligini oshirish mexanizmlarini asoslab bergan [1]. A. Fayol korxona boshqaruvining rejalashtirish, tashkil etish, muvofiqlashtirish va nazorat funksiyalarini ishlab chiqqan [2]. M. Veber byurokratik boshqaruv tizimining nazariy asoslarini yaratib, boshqaruvda vakolat va javobgarlikning aniq taqsimlanishi muhimligini ta’kidlagan [3]. E. Meyo esa inson omili va korxonalarda ijtimoiy munosabatlarning ishlab chiqarish samaradorligiga ta’sirini o‘rgangan [4].

Shuningdek, T. Peters va R. Waterman samarali boshqaruv tamoyillari hamda korxonalarning muvaffaqiyat omillarini tadqiq qilgan bo‘lsa [5], G. Mintsberg boshqaruv tuzilmalari va tashkiliy mexanizmlarning korxona faoliyatiga ta’sirini ilmiy jihatdan asoslab bergan [6]. M. Xammer va J. Chempi biznes jarayonlarini qayta tashkil etish orqali korxonalar samaradorligini oshirish masalalarini o‘rganganlar [7]. P. Senge esa “o‘rganuvchi tashkilot” konsepsiyasi asosida korxonalarning innovatsion rivojlanish mexanizmlarini tadqiq qilgan [8].

MDH mamlakatlari olimlari orasida Л.И. Абалкин iqtisodiy boshqaruv va korxonalar samaradorligini oshirish masalalarini o‘rgangan [9]. Г.Б. Клейнер korxonalarni iqtisodiy tizim sifatida baholab, ularning tashkiliy rivojlanishiga ta’sir etuvchi omillarni tahlil qilgan [10]. О.С. Виханский va А.И. Наумов strategik boshqaruv va tashkiliy rivojlanish nazariyasini yoritib berganlar [11]. Shuningdek, В.В. Ковалев korxonalarning moliyaviy holatini tahlil qilish va diagnostika qilish usullarini ishlab chiqqan [12].

O‘zbekistonlik olimlar tomonidan ham korxonalar faoliyati samaradorligini oshirish va boshqaruv tizimini takomillashtirish masalalari bo‘yicha muhim ilmiy tadqiqotlar olib borilgan. Xususan, S.S. G‘ulomov iqtisodiy boshqaruv va zamonaviy menejment tizimlarini o‘rgangan [13]. M.Q. Pardaev korxonalar iqtisodiy tahlili va ishlab chiqarish samaradorligini baholash masalalarini tadqiq qilgan [14]. R.A. Alimuhamedov korxonalarda boshqaruv qarorlarini qabul qilishning iqtisodiy mexanizmlarini yoritgan [15]. Shuningdek, U.V. G‘afurov va B.Yu. Xodiyev tomonidan innovatsion boshqaruv, iqtisodiy samaradorlik va korxonalar faoliyatini strategik rivojlantirish masalalari ilmiy jihatdan asoslab berilgan [16; 17].

Mazkur ilmiy tadqiqotlarda korxonalar faoliyatini boshqarish va diagnostik baholashning nazariy hamda metodologik asoslari keng yoritilgan bo‘lsa-da, mintaqaviy korxonalar faoliyatining tashkiliy va funksional samaradorligini

ISSN 3030-3907

kompleks baholash, raqamli boshqaruv tizimlarini joriy etish va innovatsion rivojlanish mexanizmlarini takomillashtirish bo‘yicha tadqiqotlarni yanada chuqurlashtirish zarurati mavjud.

TADQIQOT METODOLOGIYASI. Tadqiqotda mintaqaviy korxonalar faoliyati samaradorligining tashkiliy va funksional diagnostik baholanishini o‘rganishda iqtisodiy-statistik tahlil, qiyosiy tahlil, tizimli yondashuv, guruhlash, dinamik tahlil hamda diagnostik baholash usullaridan foydalanildi. Tadqiqot jarayonida korxonalarning boshqaruv tizimi, ishlab chiqarish samaradorligi, moliyaviy ko‘rsatkichlari va funksional faoliyati statistik ma’lumotlar asosida tahlil qilindi. Shuningdek, tashkiliy va funksional omillarning korxonalar raqobatbardoshligi hamda iqtisodiy samaradorligiga ta’siri kompleks yondashuv asosida baholandi.

TAHLIL VA NATIJA. Mazmun jihatidan tashkiliy va funksional diagnostik tahlil bir qator bosqichlarni o‘z ichiga oladi: korxonaning tashkiliy tuzilmasini o‘rganish, funksional jarayonlarni tahlil qilish, samaradorlik ko‘rsatkichlarini baholash, muammoli nuqtalarni aniqlash va takomillashtirish bo‘yicha tavsiyalar ishlab chiqish. Shu bilan birga, zamonaviy sharoitda diagnostik tahlilda KPI tizimi, benchmarking, biznes-jarayonlar tahlili (BPR), SWOT tahlil va raqamli monitoring vositalaridan keng foydalanilmoqda.

Korxonalar samaradorligining tashkiliy va funksional diagnostik tahlili korxona faoliyatini kompleks baholash, ichki imkoniyatlarni aniqlash va samaradorlikni oshirishning ilmiy asoslangan yo‘nalishlarini ishlab chiqishda muhim ahamiyatga ega. Bu esa korxonalarning raqobatbardoshligini oshirish, mintaqaviy korxonalar faoliyati samaradorligini yaxshilash va barqaror rivojlanishni ta’minlashda muhim omil samaradorligida namoyon bo‘ladi.

1-jadval

Korxonalar samaradorligining tashkiliy diagnostik tahlili

Yo‘nalish	Asosiy ko‘rsatkichlar	Tahlil mazmuni	Samaradorlikka ta’siri
Tashkiliy tuzilma	Boshqaruv darajalari soni, bo‘linmalar soni	Tashkiliy strukturaning soddaligi va moslashuvchanligi baholanadi	Ortiqcha bo‘g‘inlar qisqaradi, boshqaruv tezlashadi
Boshqaruv samaradorligi	Qaror qabul qilish tezligi, boshqaruv xarajatlari	Rahbariyatning qaror qabul qilish jarayoni va uning	Qarorlar samaradorligi oshadi, xatoliklar kamayadi

ISSN 3030-3907

		natijadorligi aniqlanadi	
Axborot oqimlari	Axborot uzatish tezligi, aniqligi	Ichki kommunikatsiya va ma’lumot almashinuvi samaradorligi tahlil qilinadi	Boshqaruv samaradorligi va tezkorlik oshadi
Tashkiliy moslashuvchanlik	O‘zgarishlarga moslashish darajasi	Korxonaning bozor talablariga moslashuv darajasi baholanadi	Raqobatbardoshlik oshadi
Kadrlar boshqaruvi	Xodimlar malakasi, motivatsiya darajasi	Inson kapitali va kadrlar siyosati tahlil qilinadi	Mehnat unumdorligi oshadi

Mazkur jadval korxonalarda samaradorlikni oshirishda tashkiliy diagnostik tahlilning asosiy yo‘nalishlari va ularning o‘zaro bog‘liqligini tizimli ravishda aks ettiradi. Jadvaldan ko‘rinadiki, korxona samaradorligi avvalo uning ichki tuzilmasi va boshqaruv mexanizmlarining qay darajada samarali tashkil etilganiga bog‘liq.

Jadvalning birinchi yo‘nalishi - tashkiliy tuzilma bo‘lib, bunda boshqaruv darajalari va bo‘linmalar soni asosiy ko‘rsatkich samaradorligi da qaraladi. Tahlil natijalari shuni ko‘rsatadiki, ortiqcha boshqaruv bo‘g‘inlarining mavjudligi qaror qabul qilish jarayonini sekinlashtiradi va resurslarning samarasiz sarflanishiga olib keladi. Shu sababli soddalashtirilgan va moslashuvchan tashkiliy struktura samaradorlikni oshirishning muhim sharti hisoblanadi.

Boshqaruv samaradorligi yo‘nalishida qaror qabul qilish tezligi va boshqaruv xarajatlari asosiy indikatorlar samaradorligi da baholanadi. Bu yerda rahbariyatning tezkor va asoslangan qarorlar qabul qilishi korxona faoliyatining umumiy natijadorligiga bevosita ta’sir ko‘rsatadi. Qarorlar samaradorligi oshgani sari xatoliklar kamayadi va resurslardan foydalanish samaradorligi ortadi.

Jadvalda alohida ajratilgan axborot oqimlari yo‘nalishi zamonaviy sharoitda ayniqsa muhim ahamiyatga ega. Axborotning tezkor va aniq uzatilishi boshqaruv samaradorligini belgilovchi asosiy omillardan biri hisoblanadi. Ichki kommunikatsiya tizimi rivojlangan korxonalarda qarorlar tezroq qabul qilinadi va jarayonlar uzluksiz amalga oshiriladi.

ISSN 3030-3907

Tashkiliy moslashuvchanlik korxonaning tashqi muhit o‘zgarishlariga moslashish qobiliyatini ifodalaydi. Bozor talablari tez o‘zgarayotgan sharoitda moslashuvchan tuzilma va boshqaruv tizimi mavjud bo‘lgan korxonalar raqobatda ustunlikka ega bo‘ladi. Bu esa ularning barqaror rivojlanishini ta’minlaydi.

So‘nggi yo‘nalish - kadrlar boshqaruvi bo‘lib, u inson kapitalining ahamiyatini yoritadi. Xodimlarning malakasi va motivatsiyasi yuqori bo‘lgan korxonalarda mintaqaviy korxonalar faoliyati samaradorligi va mehnat unumdorligi sezilarli darajada oshadi. Bu esa bevosita korxona samaradorligiga ijobiy ta’sir ko‘rsatadi.

Umuman olganda, jadval tahlili shuni ko‘rsatadiki, tashkiliy diagnostik tahlil korxonalarda samaradorlikni oshirishning muhim vositasi bo‘lib, u boshqaruv tizimini takomillashtirish, ichki jarayonlarni optimallashtirish va inson kapitalidan samarali foydalanishni ta’minlash orqali yuqori natijalarga erishish imkonini beradi.

XULOSA VA TAKLIFLAR. Xulosa qilib aytganda, mintaqaviy korxonalar faoliyati samaradorligining tashkiliy va funksional diagnostik tadqiqi korxonalarning boshqaruv tizimini takomillashtirish, ichki jarayonlarni optimallashtirish va iqtisodiy samaradorlikni oshirishda muhim ahamiyat kasb etadi. Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatdiki, korxonalarda tashkiliy tuzilma, boshqaruv mexanizmlari, axborot oqimlari va funksional jarayonlarning o‘zaro muvofiqligi korxona faoliyatining umumiy natijadorligiga bevosita ta’sir ko‘rsatadi. Ayniqsa, boshqaruv darajalarining ortiqcha murakkablashuvi, axborot almashinuvidagi uzilishlar va funksional jarayonlarning samarasiz tashkil etilishi korxonalar raqobatbardoshligini pasaytiruvchi asosiy omillardan biri ekanligi aniqlandi.

Tahlillar asosida korxonalarda boshqaruv tizimini soddalashtirish, raqamli boshqaruv texnologiyalarini keng joriy etish va ichki kommunikatsiyalar samaradorligini oshirish zarurligi belgilandi. Shuningdek, biznes jarayonlarini avtomatlashtirish, KPI va benchmarking tizimlaridan foydalanishni kengaytirish hamda strategik boshqaruv mexanizmlarini rivojlantirish korxonalar samaradorligini oshirishning muhim yo‘nalishlari sifatida baholandi. Xodimlarning malakasini oshirish, innovatsion boshqaruv usullarini joriy etish va inson kapitalidan samarali foydalanish ham korxonalar barqaror rivojlanishining muhim omillaridan biri hisoblanadi. Mazkur takliflarni amaliyotga tatbiq etish mintaqaviy korxonalar faoliyati samaradorligini oshirish, boshqaruv sifatini yaxshilash va hududiy iqtisodiyotning barqaror rivojlanishini ta’minlashga xizmat qiladi.

ISSN 3030-3907

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI

1. Taylor F.W. The Principles of Scientific Management. – New York: Harper & Brothers, 1911.
2. Fayol H. General and Industrial Management. – London: Pitman Publishing, 1949.
3. Weber M. The Theory of Social and Economic Organization. – New York: Free Press, 1947.
4. Mayo E. The Human Problems of an Industrial Civilization. – New York: Macmillan, 1933.
5. Peters T., Waterman R. In Search of Excellence: Lessons from America’s Best-Run Companies. – New York: Harper & Row, 1982.
6. Mintzberg H. Structure in Fives: Designing Effective Organizations. – New Jersey: Prentice Hall, 1983.
7. Hammer M., Champy J. Reengineering the Corporation: A Manifesto for Business Revolution. – New York: Harper Business, 1993.
8. Senge P. The Fifth Discipline: The Art and Practice of the Learning Organization. – New York: Doubleday, 1990.
9. Абалкин Л.И. Стратегия экономического роста. – Москва: Экономика, 2004.
10. Клейнер Г.Б. Экономика предприятия: моделирование и управление. – Москва: Инфра-М, 2008.
11. Виханский О.С., Наумов А.И. Менеджмент. – Москва: Гардарики, 2010.
12. Ковалев В.В. Финансовый анализ: методы и процедуры. – Москва: Финансы и статистика, 2006.
13. G‘ulomov S.S. Menejment asoslari. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2017.
14. Pardaev M.Q. Korxona iqtisodiy tahlili. – Toshkent: Iqtisodiyot, 2019.
15. Alimuhamedov R.A. Korxonalarda boshqaruv samaradorligi. – Toshkent: Fan, 2018.
16. G‘afurov U.V. Innovatsion menejment. – Toshkent: Iqtisod-Moliya, 2020.
17. Xodiyev B.Yu. Zamonaviy boshqaruv va iqtisodiy rivojlanish. – Toshkent: Sharq, 2021.

ISSN 3030-3907